

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 29 stycznia 2018 r.

BADK/DPK-133-80/17 MK
P9-48/17

Nr: 33100	Data wpływu petycji 21 listopada 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 26 stycznia 2018 r.

ZMIANA KONSTYTUCJI RP

TEMAT

NIEPOŁĄCZALNOŚĆ MANDATU PARLAMENTARNEGO

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Fundacja Instytut Thomasa Jeffersona.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany Konstytucji RP poprzez:

- zmianę art. 103 ust. 1 w celu wprowadzenia zakazu łączenia mandatu posła i senatora z funkcją członka Rady Ministrów i stanowiskiem sekretarza stanu w administracji rządowej;
- rozszerzenie art. 147 o nowy ust. 5 w brzmieniu: „Funkcję ministra może pełnić wyłącznie osoba posiadająca wiedzę i doświadczenie w zakresie przedmiotu określonego działu administracji rządowej, którym ma kierować.”

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji wnoszą o ustanowienie zakazu łączenia mandatu posła i senatora z funkcją członka Rady Ministrów oraz ze stanowiskiem sekretarza stanu w administracji rządowej. Przedstawiciele Instytutu pozostawili w gestii Senatu RP decyzję, czy zakaz powinien obejmować także Prezesa Rady Ministrów.

Ponadto wnoszący petycję proponują, wprowadzenie do Konstytucji zasady stanowiącej, że funkcję ministra może pełnić wyłącznie osoba posiadająca wiedzę i doświadczenie w zakresie przedmiotu działu administracji rządowej, którym ma kierować.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 103 ust. 1 stanowi, że mandatu posła nie można łączyć z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i ich zastępców, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Zakaz ten nie dotyczy członków Rady Ministrów i sekretarzy stanu w administracji rządowej.

Do senatorów stosuje się odpowiednio przepisy art. 103-107 (art. 108).

W myśl art. 147 Rada Ministrów składa się z Prezesa Rady Ministrów i ministrów. W skład Rady Ministrów mogą być powoływani wiceprezesi Rady Ministrów. Prezes i wiceprezes Rady Ministrów mogą pełnić także funkcję ministra. W skład Rady Ministrów mogą być ponadto powoływani przewodniczący określonych w ustawach komitetów.

Warunki konieczne do zmiany Konstytucji określa rozdział XII w art. 235 ustawy zasadniczej.

Ustawa dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2016 r., poz. 1510 ze zm.) w art. 30 ust. 1 nie dopuszcza by w okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie wykonywali pracę na podstawie stosunku pracy w: Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izbie Kontroli, Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Krajowym Biurze Wyborczym, Państwowej Inspekcji Pracy, administracji rządowej i samorządu terytorialnego – z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru – oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego, asesora sądowego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej.

Ustawa dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2012 r., poz. 392 ze zm.) w art. 7 stanowi, że członek Rady Ministrów uczestniczy, na zasadach określonych w Konstytucji RP, w ustalaniu polityki państwa, ponosząc za treść i realizację działań Rządu odpowiedzialność w trybie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Jest obowiązany, w zakresie swojego działania, do inicjowania i opracowywania polityki Rządu, przedkładania inicjatyw, projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów – na zasadach i w trybie określonym w regulaminie pracy Rady Ministrów.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 15 ze zm.) wymienia okoliczności, w których następuje wygaśnięcie mandatu posła (art. 247) i senatora (art. 279):

- 1) śmierci posła/senatora;
- 2) utraty prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyborów;
- 3) pozbawienia mandatu prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 4) zrzeczenia się mandatu;
- 5) zajmowania w dniu wyborów stanowiska lub funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji RP albo ustaw nie można łączyć z mandatem posła/senatora, z zastrzeżeniem § 3;
- 6) powołania w toku kadencji na stanowisko lub powierzenia funkcji, których stosownie do przepisów Konstytucji RP albo ustaw nie można łączyć ze sprawowaniem mandatu posła/senatora;
- 7) wyboru w toku kadencji na posła do Parlamentu Europejskiego.

Wygaśnięcie mandatu posła (art. 249 § 1) niezwłocznie stwierdza Marszałek Sejmu w postanowieniu, w przypadku wygaśnięcia mandatu senatora Marszałek Senatu niezwłocznie wydaje stosowne postanowienie (art. 281 § 1).

Uchwała Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r., poz. 1006) określa, że Rada Ministrów wykonując ustanowione dla niej w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach zadania i kompetencje, rozpatruje sprawy i podejmuje rozstrzygnięcia w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów oraz w niniejszej uchwale.

Członkowie Rady Ministrów inicjując i realizując politykę ustaloną przez Radę Ministrów (§ 6), w szczególności:

- 1) zapewniają, każdy w zakresie swojej właściwości, należyte przygotowanie i wszechstronne rozważenie spraw wnoszonych do rozpatrzenia przez Radę Ministrów;
- 2) współdziałają w realizacji ustaleń Rady Ministrów;
- 3) powstrzymują się od działań osłabiających wewnętrzną spójność polityki ustalonej przez Radę Ministrów.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

INFORMACJE DODATKOWE:

W obowiązującym stanie prawnym niepołączalność mandatu posła i senatora jest uregulowana konstytucyjnie i ustawowo. Art. 102 Konstytucji RP wprowadza zakaz jednoczesnego sprawowania mandatu parlamentarnego w obu izbach parlamentu tj. członkostwa w Sejmie i Senacie równoległych kadencji.

Art. 103 ust. 1 wprowadza zakaz łączenia mandatu posła i mandatu senatora z pełnieniem określonych funkcji lub stanowisk. Zgodnie z Kodeksem wyborczym, zajmowanie w dniu wyborów stanowiska lub funkcji, niepołączalnych z mandatem parlamentarnym, stanowi przyczynę wygaśnięcia mandatu posła/senatora.

W orzecznictwie przyjęto, że pojęcie „zatrudnienia”, o którym mowa w art. 103 ust. 1 Konstytucji, obejmuje zarówno stanowiska wymienione w przepisie, jak i wszelkie formy stałego związku z wymienionymi organami tj. umowę o pracę, umowę o dzieło czy umowę zlecenia. Jedynie w odniesieniu do zatrudnienia określonego w art. 30 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, zakaz dotyczy tylko stosunku pracy uregulowanego przepisami ustawy Kodeks pracy.

Konstytucja nie określa składu liczbowego Rady Ministrów, a jedynie kategorie członków rządu (art. 147). Najliczniejszą kategorię członków Rady Ministrów stanowią ministrowie, wśród nich znajdują się ministrowie kierujący działami administracji rządowej (ministrowie resortowi) oraz ministrowie, których zadania wyznacza premier (ministrowie bez teki lub ministrowie zadaniowi). Szczegółowy zakres działania ministrów jest określony w rozporządzeniach, obowiązuje tylko w okresie funkcjonowania danej Rady Ministrów.

Obecnie obowiązujące przepisy, w tym określające organizację i tryb pracy Rady Ministrów oraz zakres działania ministrów, nie zawierają obowiązku legitymowania się przez ministrów wiedzą i doświadczeniem w zakresie przedmiotu kierowanego działu administracji rządowej.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz